

בְּבַרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשָׁלוּם בְּנֵנוּ / תהילים פרק ג'

שאול יונתן וינגורט

מרד אבשלום הוא עונש לדוד, רעה שה' הקים עליו מביתו לאחר החטא עם בת שבע. דוד מבקש מה' להינצל מעצת אחיתופל, להרים את ראשו ולקרוא לה' שיענה לו מהר קדשו. הרשעים בפרקנו אינם בני ישראל, אלא אחיתופל והמדברים נגד דוד, ואת שיניהם ה' משבר.

במזמור זה, הכותרת נותנת את הרקע ההיסטורי: בְּבַרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשָׁלוּם בְּנֵנוּ, אך התבוננות במזמור טוביל לזמן מסוים בכריחת דוד מאבשלום.

מהי תפילתו של דוד במזמור? האם הוא רוצה שכל האויבים יוכו? האם כל עם ישראל שנלחמים בו הם רשעים? הרי בנו הכריז על עצמו כמלך, ודוד איננו רוצה להרוג אותו! נתבונן מעט במרד עצמו:

אבשלום מורד בדוד (שמו"ב טו, י"א): וַיִּשְׁלַח אֲבִשָׁלוּם מְרַגְלִים בְּכָל שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשִׁמְעֵכֶם אֶת קוֹל הַשָּׁפָר, וְאַמְרַתֶּם מִלֶּךְ אֲבִשָׁלוּם בְּחֶבְרוֹן... וַיְהִי הַקָּשָׁר אִמְץ וְהָעָם הוֹלֵךְ וְרַב אֶת אֲבִשָׁלוּם. וכך נאמר במזמור שלנו: ה' מַה רַבּוּ צָרֵי, רַבִּים קָמִים עָלַי. אמנם, ישנה תוספת במזמור שלנו, שלא רק רבים קמים על דוד, אלא רַבִּים אֲמָרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לֹא בְּאֱלֹהִים. כלומר, היה כאן גם ערעור רוחני על מקומו של דוד, והיו רבים שאמרו לדוד שאֱלֹהִים לא יעזור לו!

כדי לעמוד על טענה זו ומשמעותה, עלינו להתבונן במה שקדם למרד אבשלום.

אחרי החטא עם בת שבע אמר לו נתן הנביא את דבר ה' (שמו"ב יב, ז"ב): אֲנִי מִשְׁחִיתֶךָ לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל, וְאַנְכִי הַצִּלְתִּיךָ מִיַּד שָׂאוּל. וְאַתְּנָה לָךְ אֶת בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְאֶת נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחִיקָה, וְאַתְּנָה לָךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה, וְאִם מָעַט וְאִסְפָּה לָךְ כְּהֵנָה וְכַהֵנָה. מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע (בעינינו) בעיני, את אורֵי־הַחַיִּי הַכִּיתִּי בְּחָרֵב, וְאֶת אֲשֶׁתוֹ לָקַחְתָּ לָךְ לְאִשָּׁה, וְאֵתוֹ הֲרַגְתָּ בְּחָרֵב בְּנֵי עֲמוֹן. וְעַתָּה לֹא תִסּוּר חָרֵב מִבְּיַתְּךָ עַד עוֹלָם, עֲקֹב כִּי בִזְתַּנִּי וְתִקַּח אֶת אִשְׁתִּי אֲוִרְיָה הַחַתִּי לְהִיּוֹת

(א) מְזִמּוֹר לְדָוִד
בְּבַרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשָׁלוּם בְּנֵנוּ.

(ב) ה' מַה רַבּוּ צָרֵי

רַבִּים קָמִים עָלַי.

(ג) רַבִּים אֲמָרִים לְנַפְשִׁי

אֵין יְשׁוּעָתָה לֹא בְּאֱלֹהִים

סְלֵה.

(ד) וְאַתָּה ה' מִגֵּן בְּעַדִּי

בְּבוּדִי וּבְרַגְלֵי רַגְלֵי.

(ה) קוֹלִי אֵל ה' אֶקְרָא

וַיַּעֲנֵנִי מִהַר קִדְשׁוֹ

סְלֵה.

(1) אֲנִי שְׂבַבְתִּי וְאִישָׁנָה

הַקִּיצוֹתִי כִּי ה' יִסְמְכֵנִי.

(2) לֹא אִירָא מִרְבָּבוֹת עִם

אֲשֶׁר סָבִיב שִׁתּוֹ עָלַי.

(3) קוֹמָה ה'

הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי
בִּי הַבִּית אֶת כָּל אֵיבֵי לִחִי
שְׁנֵי רַשָּׁעִים שְׁבִרְתָּ.

לֵךְ לְאִשָּׁה. [ס] כֹּה אָמַר ה' הַנְּנִי מְקִים עֲלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתְךָ ... כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ בְּסֹתֶר,
וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת הַדְּבָר הַזֶּה נֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל וְנֶגֶד הַשָּׁמַיִם.

אם כן, בעקבות הביזוי של דבר ה', קבל דוד עונש לפיו ה' יקים עליו רעה מביתו, והוא יעשה את הדבר הזה נגד כל ישראל.

(ט) לֹה' הִיְשׁוּעָה
עַל עַמְּךָ בְּרִבְתָּךְ
סֵלָה.

כאשר מגיע המגיד אל דוד ואומר לו: הִיָּה לְבִי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אֲבָשָׁלוֹם, מבין דוד שהגיע זמן העונש, וקמה עליו רעה מביתו, ולפיכך אומר דוד לכל עבדיו: קומו ונברחה, כי לא תהיה לנו פליטה מפני אבשלום¹. כבריחה זו עזב המלך את עֶשֶׂר נָשִׁים פְּלִגְשִׁים לְשֹׁמֵר הַבָּיִת, ובהן התקיים המשך העונש: וְלִקְחָתִי אֶת נְשִׂיָה לְעֵינִיה וְנָתַתִּי לְרַעִיהָ, וְשָׁכַב עִם נְשִׂיָה לְעֵינֵי הַשָּׁמַיִם הַזֹּאת. עצת אחיתופל לאבשלום בבואו לירושלים היתה (שמו"ב טז, כא-כב): בוא אל פלגשי אביך אשר הניח לשמור הבית, ושמע כל ישראל כי נבאשת את אביך, וחזקו ידי כל אשר אתך. ויטו לאבשלום האהל על הגג, ויבא אבשלום אל פלגשי אביו לעיני כל ישראל. מעתה, מובן מדוע במזמור שלנו רבים אמרו לדוד שאין לו ישועה בא־להים.

ראשו של דוד היה חפוי (טו, ל): וְדוֹד עָלָה בְּמַעְלָה הַזֵּיתִים, עָלָה וּבֹכָה וְרָאשׁ לֹו חָפוּי, וְהוּא הִלֵּךְ יַחַף, וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ חָפוּ אִישׁ אִישׁ וְעָלוּ עָלָה וּבָכָה, אֵךְ חִשְׁשׁוּ הַגְּדוֹל הִיָּה מִכֵּךְ שֶׁה' לֹא יוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ (טו, לא): וְדוֹד הַגִּיד לְאִמְרֵי: אַחֲתִיפֹל בְּקִשְׁרִים עִם אֲבָשָׁלוֹם, וַיֹּאמֶר דָּוִד: סִפְּלָ נָא אֶת עֲצַת אַחֲתִיפֹל, ה'. על עצת אחיתופל באותם הימים נאמר (טז, כג): וְעֲצַת אַחֲתִיפֹל אֲשֶׁר יַעֲזֹב בְּיָמֵים הָהֵם, כְּאֲשֶׁר יִשְׁאַל אִישׁ בְּדַבְרֵי הָאֱלֹהִים, כֵּן כָּל עֲצַת אַחֲתִיפֹל גַּם לְדוֹד גַּם לְאֲבָשָׁלוֹם. תפילת דוד במזמור שלנו היא: וְאַתָּה ה' מִגֵּן בְּעַדִּי, כְּבוֹדִי וּמְרִים רִאשִׁי. ועל כך הוא אומר: קוֹלִי אֵל ה' אֶקְרָא, וַיַּעֲנֵנִי מִהֵרָ קִדְשׁוֹ.

החלק הראשון של המזמור (ב-ה. 28 מילים, מלבד המילה סֵלָה, המציינת סלסול, ואיננה מילה תוכנית) הוא על החשש מפני אבשלום ומפני העונש של דוד.

ואולם, החלק השני במזמור (ו-ח. 28 מילים) איננו על ההצלה מאבשלום, אלא על הישועה של דוד מעצת אחיתופל, וזהו המענה של ה' מהר קדשו – יש לו ישועה, ודבר א־להים אתו.

וכך נאמר בסיפור המרד על ה' העונה לתפילת דוד ומרים את ראשו (טו, לג): וַיְהִי דָוִד בָּא עַד הָרֹאשׁ אֲשֶׁר יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם לְאֱלֹהִים, וְהִנֵּה לְקִרְיָתוֹ חוֹשֵׁי הָאֲרָכִי קְרוּעַ בְּתַנְתּוֹ וְאֲדָמָה עַל רֹאשׁוֹ. חוֹשֵׁי הָאֲרָכִי² מוּגֵדֵר כִּאֵן כְּרָעָה דָוִד, אֵךְ מִלְּבַד

1 בגמרא שאלו: "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו" – "מזמור לדוד"? קינה לדוד מיבעי ליה: אמר ר' שמעון בן אבישלום (!): משל למה הדבר דומה? לאדם שיצא עליו שטר חוב, קודם שפרעו היה עצב, לאחר שפרעו שמח, אף כן דוד כיון שאמר לו הקב"ה (שמו"א יב, יא) "הנני מקים עליך רעה מביתך" היה עצב, אמר: שמא עבר או ממזר הוא דלא חייס עלי, כיון דחזא דאבשלום הוא שמח, משום הכי אמר: "מזמור". דרשה זו היא לכאורה נגד פסוק מפורש, שבו דוד המלך מפחד שדווקא מאבשלום לא תהיה לו פליטה. ונראה, שהדרשה על לשון "מזמור" מבטאת את הרצון הפנימי של דוד, שתהיה לו פליטה, אך בפועל הוא חושש שלא תהיה לו פליטה.

2 ניתן לדרוש את שמו של חושי הארכי, כמי שממהר באריכות, בדומה לדרישת הבעל שם טוב (ראו הוספות לכתר שם טוב קה"ת) הוספה (רה) מכל אחד ל"זריזות במתינות".

הסיפור שלנו הוא לא מוזכר בתנ"ך, ונראה כי הוא נשלח במיוחד כמענה לבקשת דוד שה' יסכל את עצת אחיתופל.

דוד אומר לחושי הארכי (טו, לג-לד): אִם עֲבַרְתָּ אֵתִי וְהִיֵּת עָלַי לְמִשָּׂא. וְאִם הָעִיר תָּשׁוּב וְאִמְרַתְּ לְאַבְשָׁלוֹם: עֲבָדְךָ אֲנִי הַמֶּלֶךְ אֲהִיָּה עִבְדְּךָ אֲבִיךָ וְאֲנִי מֵאִז וְעַתָּה וְאֲנִי עֲבָדְךָ, וְהִפְרַתָּה לִי אֶת עֲצַת אַחִיתֹפֶל. ואכן, הוא חוזר לירושלים, ויוצא לקראת אבשלום כאילו הוא מקבל את מלכותו (טז, טז-יט): וַיֹּאמֶר חוֹשִׁי אֶל אֲבָשָׁלוֹם: יְחִי הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ. וַיֹּאמֶר אֲבָשָׁלוֹם אֶל חוֹשִׁי: זֶה חֲסַדְךָ אֶת רַעְךָ, לָמָּה לֹא הִלַּכְתָּ אֶת רַעְךָ? וַיֹּאמֶר חוֹשִׁי אֶל אֲבָשָׁלוֹם: לֹא, כִּי אֲשֶׁר בָּחַר ה' וְהָעַם הַזֶּה וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל (לא) לֹא אֲהִיָּה וְאֵתוֹ אֲשַׁב. וְהַשְׁנִיתָ, לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד? הֲלוֹא לְפָנָי בְּנוּ! כַּאֲשֶׁר עֲבַדְתִּי לְפָנָי אֲבִיךָ, בֶּן אֲהִיָּה לְפָנָי.

בתיאור הישועה במזמור שלנו מצביע דוד על כך שהוא הולך לישון: אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה, הַקִּיצוֹתִי כִּי ה' יִסְמְכֵנִי. על איזו שינה מדובר כאן?

דוד עייף מהבריחה, וכפי שכתוב (טז, יד): וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ עֵיפִים, וַיִּנְפֹּשׁ שָׁם. אחיתופל מציע לנצל את העייפות של דוד ולהרוג אותו (יז, א-ג): אֲבַחְרָה נָא שְׁנַיִם עֲשָׂר אֶלְף אִישׁ, וְאֶקְוִמָה וְאֶרְדָּפָה אַחֲרֵי דָוִד הַלֵּילָה. וְאָבֹא עָלָיו וְהוּא יִגַע וְרַפָּה יָדָיו וְהַחֲרַדְתִּי אֹתוֹ, וְנָס כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ, וְהִפִּיתִי אֶת הַמֶּלֶךְ לְבָדוּ. וְאֲשִׁיבָה כָּל הָעָם אֵלָיךְ.

ואולם, אבשלום לא קיבל את עצתו, אלא את עצת חושי הארכי, ששלל את עצת אחיתופל ואמר (יז, ח-י): אֲתָה יָדַעְתָּ אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אֲנָשָׁיו כִּי גִבְרִים הֵמָּה, וּמְרִי נִפְשׁ הֵמָּה, כְּדָב שְׂכֹל בְּשׂוֹדָה, וְאֲבִיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יִלִּין אֶת הָעָם. הִנֵּה עַתָּה הוּא נִחְבָּא בְּאַחַת הַפְּחָתִים אוּ בְּאַחַד הַמְּקוֹמֹת, וְהִיָּה כְּנִפְל בָּהֶם בְּתַחֲלָה וְשָׁמַע הַשָּׁמַע וְאִמַר הִיָּתָה מִגִּפָּה בְּעַם אֲשֶׁר אַחֲרָי אֲבָשָׁלוֹם. וְהוּא גַם בֶּן חַיִל אֲשֶׁר לְבוֹ כָּלֵב הָאֲרִיָּה הַמָּס יָמָס, כִּי יִדַע כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי גִבּוֹר אֲבִיךָ וּבְנֵי חַיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ.

ומה היתה עצתו החילופית של חושי הארכי? כִּי יַעֲצֵתִי, הָאֶסֶף יֶאֱסֹף עָלָיְךָ כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע פָּחוּל אֲשֶׁר עַל הַיָּם לְרֹב, וּפְנִיָּה הַלְכִים בְּקָרְבָּ. וּבָאֲנֹו אֵלָיו (באחת) בְּאַחַד הַמְּקוֹמֹת אֲשֶׁר נִמְצָא שָׁם, וְנִחְנֹו עָלָיו כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטַּל עַל הָאֲדָמָה, וְלֹא נֹוֹתֵר בּוֹ וּבְכָל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ גַּם אַחַד. וְאִם אֵל עִיר יֶאֱסֹף, וְהִשִּׂיאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר הַהִיא חֲבָלִים, וְסָחֲבֵנוּ אֹתוֹ עַד הַנַּחַל, עַד אֲשֶׁר לֹא נִמְצָא שָׁם גַּם צְרוּר.

אבשלום וכל איש ישראל אמרו: טוֹבָה עֲצַת חוֹשִׁי הָאֲרָכִי מֵעֲצַת אַחִיתֹפֶל. ומדוע הם אמרו כך? מגלה לנו הכתוב: וְה' צָוָה לְהַפֵּר אֶת עֲצַת אַחִיתֹפֶל הַטוֹבָה, לְבַעֲבוֹר הָבִיָּא ה' אֶל אֲבָשָׁלוֹם אֶת הָרַעְיָה.

בזכות עצת חושי הארכי, שהפר את עצת אחיתופל, אומר דוד במזמור שלנו: אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה, הַקִּיצוֹתִי כִּי ה' יִסְמְכֵנִי. כלומר, כאשר הייתי עייף והגעתי

עד שכיבה ושינה, התאפשרו היקיצה והסמיכה רק מפני שה' הפר את עצת אחיתופל. וכנגד עצת חושי הארכי אומר דוד: **לֹא אִירָא מְרַבְבוֹת עִם, אֲשֶׁר סָבִיב שְׁתוּ עָלַי.**

אם כן, ה' הושיע את דוד במקום שאמרו לו שאין לו ישועה, ודוד מתבטא בפירוש על הישועה בהפרת העצה ובשבירת שיני הרשעים: **כִּי הִפִּיתָ אֶת כָּל אִיבֵי לְחֵי, שְׁנֵי רְשָׁעִים שִׁבְרָתָ. הָאוֹיְבִים וְהַרְשָׁעִים הַנּוֹזְכִים כֹּאן, אֵינָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲבָשָׁלוּם, שֶׁהָרִי דוֹד לֹא רָצָה בְּמִיתָתָם, וְהוּא רָק רָצָה לְחִזּוֹר לְמַלְכוּתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם. עַל אֲבָשָׁלוּם אָמַר דוֹד בְּפִירוּשׁ: לְאֵט לִי לְנַעַר לְאֲבָשָׁלוּם. וְכָל הָעַם שָׁמְעוּ בְּצוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הַשְּׂרִים עַל דְּבַר אֲבָשָׁלוּם. אִם כֵּן, תְּפִילַת דוֹד לִישׁוּעָה לֹא כִלְלָה אֶת מִיתַת אֲבָשָׁלוּם וְהָעַם. מָה אִם כֵּן כּוֹנֵנַת תְּפִילָתוֹ?**

על אחיתופל נאמר (יז, כג): **וְאֲחִיתּוֹפֵל רָאָה כִּי לֹא נַעֲשְׂתָה עֲצָתוֹ, וַיִּחַבֵּשׁ אֶת הַחֲמוֹר, וַיָּקֶם וַיֵּלֶךְ אֶל בֵּיתוֹ אֶל עִירוֹ, וַיֵּצֵא אֶל בֵּיתוֹ וַיִּחַנֵּק, וַיָּמַת וַיִּקָּבֵר בְּקִבְרֵ אָבִיו. הַחֲנֵק שֶׁל אֲחִיתּוֹפֵל הוּא שְׁבִירַת שִׁנֵי הַרְשָׁעִים. הַזְכָּרָה הַכֹּאֵת הָאוֹיְבִים בְּלִחֵי לְקוּחָה מֵהַסִּיפּוֹר עַל שִׁמְשׁוֹן (שׁוֹפְטִים טו, טו-טז): וַיִּמָּצָא לְחֵי חֲמוֹר טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקְחָהּ, וַיֵּךְ בָּהּ אֶלְפֵי אִישׁ. וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן: בְּלִחֵי הַחֲמוֹר, חֲמוֹר חֲמַרְתִּים, בְּלִחֵי הַחֲמוֹר הִפִּיתִי אֶלְפֵי אִישׁ. כֹּאשֶׁר אֲחִיתּוֹפֵל חִבֵּשׁ אֶת חֲמוֹרוֹ וְקָם וְהֵלֵךְ אֶל בֵּיתוֹ – הַתְּקִימָה בּוֹ שְׁבִירַת שִׁנֵי הַרְשָׁעִים, כְּפִי שֶׁהוּכָה הָאוֹיְבִים בְּלִחֵי.**

נראה, כי לא לחינם מיתתו של אחיתופל דומה למעשה שמשון נגד הפלשתים, שהרי שניהם גרמו למיתת עצמם. שמשון קיים בעצמו (שופטים טז, ל): **תָּמֹת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתִּים. וַיֵּט בְּכַח וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַל הַסְּרָנִים וְעַל כָּל הָעָם אֲשֶׁר בּוֹ, וַיְהִיו הַמֵּתִים אֲשֶׁר הָמִית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מְאֹד הַמֵּית בְּחַיָּו. וְלַעֲוֹנוֹתָיו, אֲחִיתּוֹפֵל רָאָה שֶׁלֹּא נַעֲשְׂתָה עֲצָתוֹ, וַיֵּצֵא אֶל בֵּיתוֹ וַיִּחַנֵּק³. מִסִּירוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל שִׁמְשׁוֹן מֵחֵד, וּמִחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל אֲחִיתּוֹפֵל שֶׁאֵין בִּידוֹ שׁוֹם דְּבַר אִם עֲצָתוֹ לֹא נַעֲשִׂית מֵאִדְרָךְ.**

בסיום הסיפור על ההצלה המופלאה מאחיתופל ועצתו, אומר דוד: **לֵה' הַיְשׁוּעָה, עַל עֲמָךְ בְּרַכְתָּךְ. עִם ה' חֲזוֹר לֵהיִת מְבוֹרָךְ, וְחֲזוֹר לְדוֹד שֶׁה' הוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ.**

להאזנה לשיעור על פרק ג':

peneyhamenora.com/tehilim/3

או חפשו באפליקציות הפורקאסטים

"שיעורים בספר תהילים".

לתגובות ולהצטרפות לרשימת התפוצה:

weingort@gmail.com

3 בדומה לסיפורו של אחיתופל, אומר איוב על עצמו (איוב ז, ט-טז): **כֵּן יוֹדֵר שְׂאוֹל לֹא יַעֲלֶה. לֹא יָשׁוּב עוֹד לְבֵיתוֹ, וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מִקְמוֹ. גַּם אֲנִי לֹא אֲחַשֵּׁךְ פִּי אֲדַבְרָה בְּצַר רִיחִי, אֲשִׁיחָה בְּמַר נִפְשִׁי. הֵימָּה אֲנִי אִם תִּנְיִן, כִּי תִשִּׁים עָלַי מִשְׁמֵר. כִּי אֲמַרְתִּי תִנְחַמְנִי עֲרִשִׁי, יִשָּׂא בְּשִׁיחִי מִשְׁכָּבִי. וְחַתְתַּנִּי בְּחַלְמוֹת, וּמַחְזִינֹת תִּבְעַתְנִי. וְתִבְחַר מִחֲנֵק נִפְשִׁי, מוֹת מַעֲצָמוֹתַי. מְאֹסְתִי לֹא לְעֵלִם אֲחִיָּה, חֲדַל מִמֶּנִּי כִּי הִבֵּל יָמִי. אִיּוֹב בְּמַר נִפְשׁוֹ רוֹאֵה שֶׁהוּא אֵינְנו יָכוֹל אֶף לְשַׁכַּב לִישׁוֹן, וְהוּא בּוֹחֵר מִחֲנֵק לְנִפְשׁוֹ וּמוֹאֵס בְּחַיִּים. אֲחִיתּוֹפֵל שׁוֹב לְבֵיתוֹ, וּמֵתוֹךְ מֵאִיסַת הַחַיִּים, בָּחַר מִחֲנֵק לְנִפְשׁוֹ.**